

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Західноукраїнський національний університет
Факультет фінансів та обліку
Кафедра фінансів ім. С.І. Юрія

КОВАЛЬЧИК Дмитро Миколайович

**Трансформація податкової політики України в
умовах війни / The transformation of the tax policy
of Ukraine of the Conditions of War**

спеціальність: 072 - Фінанси, банківська справа та страхування
освітньо-професійна програма - Фіскальне адміністрування

Кваліфікаційна робота

Виконав студент групи ФФам-22
Д. М. Ковальчик

Науковий керівник:
к.е.н., В. В. Угрин

Кваліфікаційну роботу
допущено до захисту:

"___" _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

_____ А. І. Крисоватий

ТЕРНОПІЛЬ - 2023

ЗМІСТ

Вступ	3
Розділ 1. Наукові та організаційні засади реалізації податкової політики	7
1.1. Основні аспекти, принципи та ролі податкової політики	7
1.2. Інституційно-правові елементи податкової політики держави	
Висновки до розділу 1	15
	22
Розділ 2. Основні фактори реалізації саме податкової політики в Україні	24
2.1. Аналіз та складові податкової політики щодо формування бюджетних коштів у воєнний час	24
2.2. Моніторинг стану конкурентоспроможності податкової системи в процесі євроінтеграції	31
Висновки до розділу 2	36
Розділ 3. Напрямки саме підвищення ефективності податкової політики України	38
Висновки до розділу 3	46
Висновки	48
Список використаних джерел	50

ВСТУП

Актуальність теми. Світ, який ми знали до 24 лютого, різко змінився як з точки зору нашої місцевої економіки, так і нашого суспільства. Крім того, важко стверджувати, що національна податкова система дійсно розвинулася з моменту її запровадження 30 років тому, не враховуючи деталей переходу від планової доктрини до ринкової економіки та від саме закритої економіки до її відкритості. Через війну спектр податкових заходів в Україні дуже обмежений. Звичайно, ми не можемо працювати не тільки саме під час війни, а також й після неї без підтримки наших міжнародних партнерів.

До господарської діяльності держави Україна належать усі економічні явища і процеси, в які так чи інакше бере саме участь або втручається держава Україна. Податковій діяльності належить особлива роль у структурі саме економічної діяльності, а також податкова діяльність не тільки виконує завдання мобілізації коштів, необхідних державі для виконання певних завдань, але й має наслідком просування економіки в бажаних напрямках. сприяти створенню економічних рамок умов. сприяти вирішенню завдань відповідно до спрямованості громадської діяльності, загальнодержавних та особистих інтересів. Дуже актуальним сьогодні є питання щодо значення податкової політики саме як засобу регулювання важливих економічних процесів. Тому що потрібно терміново шукати вихід із кризи, боротися з інфляцією, протистояти наслідкам пандемії COVID-19 і отримувати більше прибутку. Усіх цих векторів можна досягти шляхом саме ефективної реалізації, а також запровадженням пенсійного забезпечення, що є необхідним для чіткого забезпечення підвищення саме рівня добробуту всього населення та сприяння динамічного розвитку пріоритетних галузей вітчизняної економіки. Тому необхідним є дослідження інституційно-правових чинників податкової політики на державному та місцевому рівнях як важливого засобу регулювання соціально-економічних процесів. Такі

вчені і фахівці, а саме: В. Андрущенко, З. Варналій, В. Валігура, А. Вуж, О. Василик, Л. Воронова, Г. Василевська, О. Десятнюк, В. Дмитрів, В. Дубовик, Т. Єфименко, Ю. Іванов, А. Іванова, О. Кириленко, Н. Кучерявенко, А. Крисоватий, А. Кізима, М. Крупка, І. Луніна, В. Мельник, О. Музика, Ц. Огонь, І. Осика, В. Опарін, М. Пабат, В. Рибак, В. Синчак, В. Суторміна, Л. Тарангул, В. Федосов, К. Швабій, І. Чугунов, С. Юрій та інші.

Однак, в центрі його науково-практичних досліджень важливість розподілу бюджетів на різних рівнях, фінансове регулювання економічних процесів, податкове стимулювання інновацій та інвестицій і навіть мінімізація впливу фінансових криз. В основному я проводжу тут свій час. , податкова реформа України та ін. На нашу думку, сьогодні необхідно звернути увагу на інституційні, організаційні та правові основи зміни податкової політики саме на державному та місцевому саме рівнях з урахуванням особливостей щодо сучасних ризиків. Оцінка цього податкового середовища під впливом карантинних обмежень, акцент на децентралізації повноважень, цифровізації діяльності контролюючих органів у сфері оподаткування з урахуванням деталей розвитку податкового та бюджетного законодавства, можливості встановлення конкурентоспроможний податок, державна організація та консультації з місцевою владою, контроль військових дій на території України.

Мета роботи зумовлена необхідністю дослідження теоретичних і практичних аспектів організації та реалізації новітньої податкової політики в Україні в сучасних умовах різких змін світового соціально-економічного динамічного середовища. Для досягнення поставлених саме цілей необхідно вирішити такі основні завдання:

Виділіть основні детермінанти, принципи та ролі податкової політики.

- Огляд інституційно-правових аспектів податкової політики на державному та місцевому рівнях.

- Розгляд аналітичних аспектів податкової політики в контексті бюджетного планування.
- Моніторинг саме конкурентоспроможності цієї податкової системи України в процесі новітньої євроінтеграції.
- Обґрунтування основних важливих аспектів практики податкової політики саме зарубіжних країн в умовах активізації процесів різкої децентралізації.
- Систематизація та пропозиції саме щодо фіскальної реформи в Україні.

Об'єктом цієї кваліфікаційної роботи виступає новітня парадигма податкової політики держави в умовах війни.

Предметом кваліфікаційної роботи виступають окремі теоретичні та прагматичні домінанти щодо реалізації податкової політики в Україні.

Методи дослідження. У цьому дослідженні використовується метод порівняльного аналізу, який порівнює доходи останніх років і бюджет України. У дослідженні приділено увагу критеріям обсягу бюджетних надходжень на основі методу наукової абстракції (відновлення найважливіших аспектів досліджуваного явища). Використовувалися також низка системних методів та діалектико-статистичні методи. Методи наукової абстракції, ретроспективні та історичні методи, методи різного аналізу та синтезу, графічні різні методи в процесі саме малювання та ін.

Теоретичною основою дослідження складають основні положення щодо вітчизняної та світової економічної науки, наукові досягнення новітньої сучасної фінансової думки, а також наукові дослідження кваліфікованих спеціалістів у галузі саме державних фінансів, оподаткування та саме бюджетно-податкової політики.

Інформаційну базу роботи складають в основному законодавчі та важливі нормативно-правові акти, важливі звітні дані Верховної ради України, статистичні матеріали Державної служби статистики України, протоколи Міністерства фінансів України, накази Міністерства оборони України, розпорядження Державної податкової служби України, накази

Державної митної служби України, аналітичні дані Державної казначейської служби України, а також різні монографічні дослідження та публікації як у вітчизняних саме періодичних виданнях вітчизняних, так і зарубіжних авторів з питань економіки та податкової політики.

Практичне значення одержаних результатів полягає у сформульованих та чітко обґрунтованих положеннях, розкритих висновках і пропозиціях, які чітко дозволяють визначити ті напрями реформування саме податкової політики України в умовах швидких євроінтеграційних процесів та воєнних дій.

Основні наукові результати цього дослідження опубліковані саме у збірниках наукових праць Західноукраїнського національного університету, а саме кафедри фінансів ім. С.І. Юрія: «Фінансове забезпечення сталого розвитку»: збірники наукових праць кафедри фінансів ім. С. І. Юрія Західноукраїнського національного університету. У випуску. 3. Т.1- 2. Тернопіль: ЗУНУ, 2023 року.

Таким чином, відповідно до мети, завдань та чіткої логіки дослідження визначена важлива структура кваліфікаційної роботи, яка складається з вступу, трьох великих розділів, висновків, переліку низки використаних джерел. Загальний обсяг роботи містить 3 таблиці та 15 рисунків. Список використаних джерел налічує 70 найменувань.

РОЗДІЛ 1.

НАУКОВІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ

1.1. Основні аспекти, принципи та ролі податкової політики

Економічний розвиток України залежить від фінансової політики, правильне спрямування якої дозволить державі надійно виконувати покладені на неї завдання та сприяти підвищенню добробуту громадян. Адже податкова система є засобом регулювання економічних процесів держави.

Безсумнівно, що саме податки є одним із основних важливих понять фінансів. Саме розуміння цієї сутності полягає саме в тому, що вони є одночасно важливим економічним, а також правовим явищем. Вчені часто не можуть чітко пояснити економічний зміст податків чіткими існуючими методами. Тому, ми вивчаючи сутність даного поняття, стикаємося саме з великими труднощами в правильному поясненні саме його як економічного важливого поняття. Тому праці вітчизняних і зарубіжних вчених є багато визначень. Тому В.Андрущенко визначив поняття податку як «стягнення платежів з громадян і компаній, згідно з демократичною конституційною процедурою, але з метою передачі фінансових ресурсів від приватного сектору до держави», що є абсолютно необхідним у втіленні. Фінансування суспільних, національних і державних потреб через емісійні та кредитні альтернативи» [1]. А. Крисоватий визначив податок як «податок, який встановлюється державою і сплачується юридичними та фізичними особами в рамках перерозподілу частини вартості ВВП і збирається до центрального фонду фінансового забезпечення виконання державних завдань». - широкі завдання». Зобов'язання сплатити». [2].

Однак «оподаткування є дуже складним і багатогранним явищем, наслідки якого можуть не лише призупинити чи уповільнити економічний

розвиток, а й стимулювати ділову активність та підвищити рівень добробуту суспільства» [3, с. 673]. В Україні досі немає чіткого напрямку податкової політики, і він не описаний детально в сучасному податковому законодавстві. Питання розкриття змісту поняття «податкова політика» та перегляд засад податкової політики є взаємопов'язаними, а чітке розуміння сутності цієї податкової політики сприяє цьому подальшому плануванню та розвитку засад у сфері податкової політики. Цьому сприяє така податкова політика [4]. Пан Юрій Іванов показує саме різноманітність думок щодо поняття «податкова політика». Вчені виділили три основні підходи до визначення цього поняття, класифікуючи та виділяючи загальне та часткове. Другий податок є функціонально-цільовим і характеризується розкриттям розподілу функціональних можливостей та економічної сутності оподаткування, а також актуальних завдань щодо реалізації податкової політики. Третій – стратегічний напрям, який характеризується вибором стратегічних цілей, вимог та обмежень основи податкової політики. » 94]. Безумовно, запропонована методика допомагає визначити необхідні категорії. Але всі ці визначення визначають систему оподаткування лише для країни, тобто для цілей країни, тобто людей, якими має бути країна, і зберігається ця червона лінія, про яку йдеться вище.

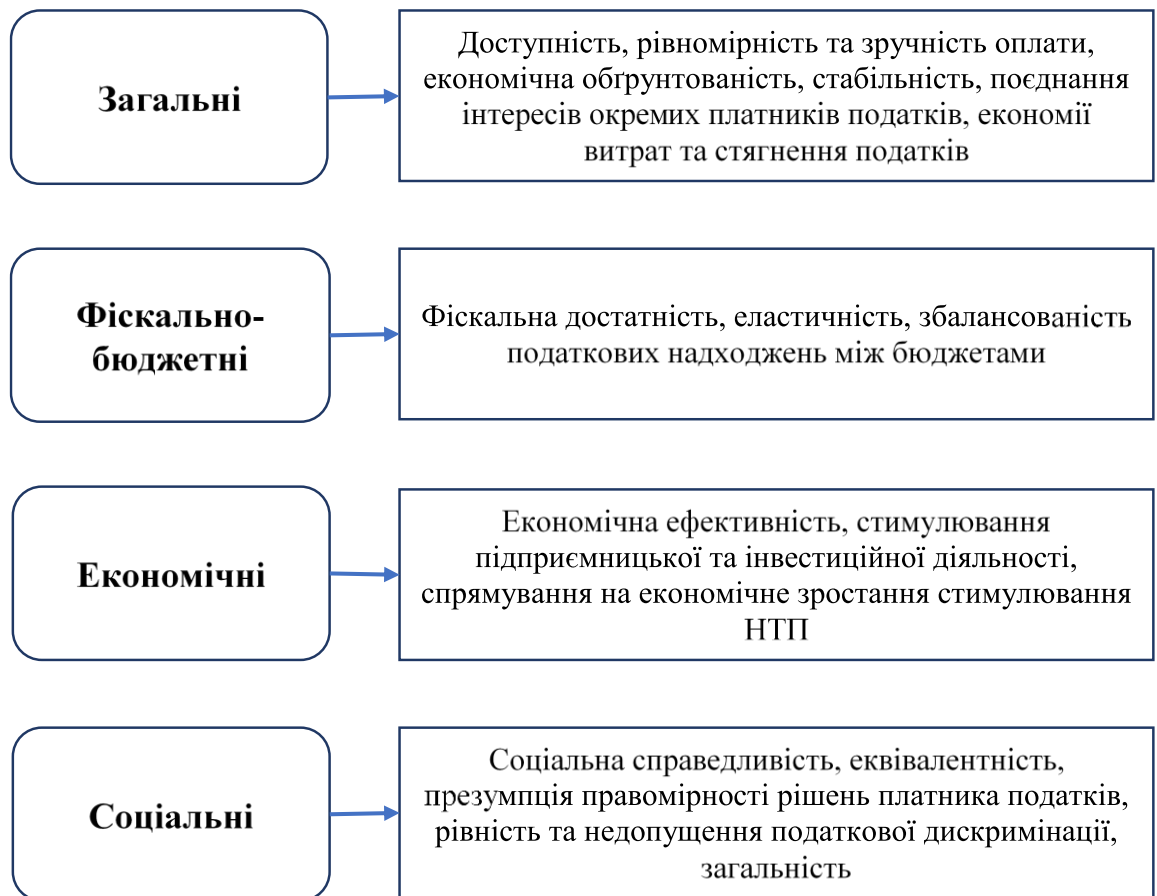
Сучасна комплексна вагома податкова політика залежить від низки економічних, політичних і соціокультурних факторів суспільства і є засобом різкого розподілу і перерозподілу загального вітчизняного національного доходу і бюджету, забезпечення економічного розвитку і підтримки соціальної політики. Вона може організувати формування тих соціально-економічних аспектів та інших позаекономічних аспектів податкової політики, якими користуються багато сучасних дослідників [6]. На думку В. Оніщенка, «Податкова політика – це система заходів держави у сфері податкового регулювання», але автор показує, що зміст і мета податкової політики визначаються соціальними, економічними та політичними факторами розвитку суспільства. Е. «Соціально-економічна система

суспільства, і стратегічні завдання, також визначають розвиток національної економіки щодо соціальної групи». Повноваження та міжнародні зобов'язання у фінансовому секторі. Іншими словами, можна сказати, що оподаткування, з одного боку, визначається загальним ставленням держави до питання економічного регулювання, з іншого – впливає саме що концепцію регулювання. [7, с. 20].

Для визначення поняття «фінансова політика держави» за основу можна взяти визначення професора І. Майблова. Ми вважаємо, що «Податкова політика є складовою частиною соціально-економічної політики держави спрямована для формування таких податків». Ця система є комплексною та раціональною та «сприяє використанню національного багатства країни та гармонізації інтересів суспільства. , забезпечуючи тим самим соціально-економічний прогрес суспільства» [8, с. 18]. У ній автор висловив головну мету реструктуризації податкової структури України та показав її значення для податкової політики. Однак, висловлюючи думку Л. «Державна податкова політика є саме невід'ємною частиною соціально-економічної політики держави і спрямована на створення системи оподаткування, яка враховує особисті інтереси громадян, сприяє збиранню та раціональному використанню національного багатства країни, сприяє координація. забезпечує економічні та соціальні блага, а також соціально-економічний прогрес суспільства [9, с. 116].

Основними суб'єктами державної податкової політики є діючий Президент України, українська Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України на чолі з прем'єр міністром та платники податків. Об'єктом національної податкової політики є податкова система України. На нашу думку, необхідно враховувати також інтерес платника податків. Слід зазначити, що саме стаття 4 Податкового кодексу України визначає важливі основні принципи діючого податкового законодавства України, деякі з яких пов'язані із засадами формування податкової політики. Рівність і толерантність до податкової дискримінації. Соціальна справедливість

Стабільність, єдиний підхід. Звичайні люди Відповідальність, фінансова нейтральність. Саме «Підвищення ефективності оподаткування» [10]. Саме тому деякі принципи української податкової системи узгоджуються із загальними або класичними економічними принципами. Принципи податкової політики в Україні саме можна згрупувати графічно (див. рис. 1.1).

Рис. 1.1. Характеристика основних важливих принципів податкової політики [2, 11]

У сучасних умовах при формуванні податкової політики застосовуються такі принципи:

1. Принцип наукового обґрунтування. Сучасна політика має базуватися на науці. Саме процес навчання мають проводити спеціалісти різного профілю (економісти, юристи, соціологи, філософи). Також важливою частиною наукової обґрунтованості має бути ретельна наукова перевірка.

2. Принцип законності. З огляду саме на її важливість, податкова політика не може бути саме простою установкою програмного забезпечення національними важливими регуляторами. Воно повинно визначатися документами стратегічного (концептуального) планування та тактичним змістом нормативних документів, які мають нормативний характер обов'язковості для виконання адміністрацією.

3. Саме оцінка очікуваних важливих ефектів і принципи обліку. Вибір податкових важливих цілей і основних засобів саме їх досягнення повинен ґрунтуватися на передбаченні всіх можливих ефектів (наслідків), при цьому повинна бути показана найбільш точна кількісна оцінка. Окрім позитивних результатів цільового показника, слід враховувати саме очікувані негативні наслідки, які завжди саме присутні в будь-якій національній податковій політиці. 4. Принципи балансу та узгодження різних інтересів. Вибір важливих цілей податкової політики та основних різних засобів їх досягнення не повинен базуватися лише на оцінці важливості впливу та обліку. Такий вибір передбачає необхідність розгляду різних типів бюджетів і різних типів платників податків. Важливо збалансувати різні інтереси.

5. Принцип єдності стратегії і тактики. Ґрунтується на розробці податкової політики повинна включати саме розробку концепції (теорії) та розробку стратегії реалізації. Реалізація податкової політики повинна передбачати розробку послідовної стратегії.

6. Принцип гнучкості означає, що саме податкова політика має бути достатньо гнучкою, щоб різко адаптуватися до мінливих саме регіональних, національних і навіть глобальних важливих соціально-економічних умов. Загалом податкова політика вимагає має чітко слідувати саме соціально-економічним змінам, але в деяких важливих випадках вона також вимагає прогнозування та передбачення очікуваних змін. Встановлені системи оподаткування є не догмою, а орієнтиром, постійно вдосконалюються та об'єктивно переглядаються. 7. Принцип відкритості (прозорості) щодо цього принципу закон може бути широко використаний і обговорений, незалежно

від того, чи йдеться про новостворену податкову політику, тобто. стратегічного документа, або існуючої податкової політики, тобто. тактичне регулювання. Ці документи не повинні залишатися конфіденційними. Крім того, для адаптації податкової політики до політики зміни діяльності платників податків держава повинна заздалегідь інформувати про ці зміни [11]. 8. Принцип політичної відповідальності, а саме чинний уряд повинен і надалі вимагати від громадян фундаментальної чіткої оцінки того, чи рухається саме податкова політика в цьому напрямку. Податкова політика має повністю відображати інтереси людей у прийнятих рішеннях.

9. Принципи податкового законодавства. Розробляючи податкову політику, необхідно забезпечити оптимальні податкові саме надходження на основі сформованих економічних важливих принципів. Іншими словами, перерозподіл саме податкових надходжень у вітчизняній бюджетній системі має бути достатнім для виконання відповідних управлінських завдань. 10. Принцип інтеграції, а саме з метою забезпечення адаптації та координації національної податкової політики яку необхідно поступово адаптувати її до вимог конкретних об'єднань регіональної інтеграції. Оволодіння іноземними методами та інструментами реалізації податкової політики.

11. Принцип стабільності він означає, що саме податкова політика не повинна різко змінюватися протягом певного періоду. За допомогою цього принципу суб'єкти господарювання мають можливість з високою ймовірністю саме передбачити напрямок своєї фінансової важливої стратегії та отримати той можливий прибуток саме в умовах стабільного оподаткування. Крім того, ця стабільна українська податкова політика підвищила свою ефективність збору та саме адміністрування податків [12].

При цьому важливо визначити можливі цілі даної податкової політики держави. У більшості саме випадків фіскальна політика держави спрощує цей погляд щодо політики. Насправді сучасна національна діюча податкова політика може мати саме різноманітні цілі. Їх різний асортимент досить дуже широкий. За останні десятиліття саме уряди багатьох країн запровадили таку

національну податкову політику, а також посилили втручання в ринкову діяльність, та сприяли преференційному важливому розвитку певних галузей промисловості, саме вплинули на інноваційну та інвестиційну діяльність, також стимулювали економічну важливу реструктуризацію, і це все розширило наше відновлювальне виробництво. І споживання, саме з процесом міждержавної інтеграції.

Окрім фінансів, необхідно саме акцентувати увагу на економічних, та соціальних, екологічних та міжнародних цілях. Все це дуже є важливо для розвитку саме країни, але важко також розглянути в одній розрізі років. Адже для прикладу ми зосередимося на екологічних цілях саме податкової політики держави.

Сучасні важливі податкові реформи в деяких важливих європейських країнах спрямовані на перенесення податкового тягара з рушійних факторів виробництва, особливо праці, на природні ресурси. Довкілля часто розглядається як одне з найскладніших питань у процесі гармонізації законодавства, особливо податкової системи. Україна має запаси природних ресурсів і необхідно вводити податки на природні ресурси, а також екологічні податки [13].

Саме визнання членства в Європейському Союзі є стратегічним пріоритетом розвитку, що неминуче породжує дуже багато питань саме для України щодо подальшої української стратегії податкової реформи. Одним із основних та важливих засобів реалізації такої вагомої стратегії мають стати саме економічні механізми використання та відновлення природи. Такі податкові реформи базуються на розширенні бази оподаткування за рахунок кругообігу ресурсів і зменшення податку на заробітну плату, тим більше, що надходження прямих податків до бюджету постійно зменшуються.

Водночас досвід розвинених демократій свідчить, що громадяни саме мають право і навіть важливу потребу брати участь саме у розробці та реалізації чіткої національної саме податкової політики з метою важливого захисту своїх інтересів як платників податків. Розвиток саме податкової

політики в демократичних правових державах є питанням співпраці платників податків і державних інституцій. На жаль, існує саме велика різниця між важливим оптимальним розвитком податкової системи з точки зору вітчизняної країни та оптимальним розвитком податкової системи з точки зору громадян і компаній. Водночас посередницька роль домогосподарств створює відмінності та взаємні вигоди між національним добробутом та добробутом особистості. Під оптимізацією держава розуміє лише вирівнювання податкових стимулів для підвищення ефективності виробництва, включаючи сприяння підприємницькому ризику та максимізацію функцій соціальної підтримки при одночасному зменшенні соціальної нерівності. [14,51].

Те, як держави виконають це завдання, залежить від узгодженості саме податкових інтересів між різними державами та платниками податків. Остання тема – співпраця саме органів влади та інститутів громадянського суспільства у сфері оподаткування.

Отже, оскільки державна податкова система зачіпає інтереси всіх без винятку її громадян, соціальною складовою податкової політики є зв'язок держави з її українськими громадянами у вигляді інститутів, які захищають приватні та публічні інтереси в податковій сфері, саме це перетворює інтерактивну проблему на реальність. До речі, йдеться не лише про бюджет сплати податків, а й про сумісність суспільних благ з податковим тиском. Суспільні блага має забезпечувати держава за рахунок ресурсів людей [15, с.73]. У другому випадку в умовах розвиненого громадянського суспільства відбувається саме активний діалог між інститутами саме громадянського суспільства та важливими органами державної влади щодо саме розробки, координації та реалізації національної податкової політики. Оскільки дана асоціація займається складовими національної податкової політики, її механізми, є прямим засобом збору та перерозподілу національного доходу, становлять суспільний інтерес.

1.2. Основні фактори реалізації податкової політики в Україні

Фіскальна політика є одним із пріоритетних напрямків ефективного саме соціально-економічного розвитку саме регіонів і країн. Останнім часом існує нагальна потреба привести податкову політику України у відповідність до міжнародних різних норм і стандартів. Організаційно-правове та інституційне забезпечення діючої податкової політики України вимагає впровадження саме сучасних рішень, стабільності, розвитку інноваційності, соціальної спрямованості та прозорості, цифрової важливої трансформації та ефективного врахування світового досвіду. Метою сучасної податкової парадигми є посилення партнерства органів державної влади, органів місцевого самоврядування та платників податків для зміцнення фінансової спроможності держави та територіальних громад у рамках саме підвищення добробуту населення.

Важливі основи фінансових відносин між державою та підприємцями та фізичними особами саме формуються при такому проектуванні податкової системи та розкриваються у процесі такої фінансової політики. За роки незалежності України саме механізми регулювання фінансових державних відносин. Однак такі зміни стосуються лише внутрішнього алгоритму сплати податків фізичними особами. Такі нормативно-правові саме заходи не є ефективним механізмом загального фінансового контролю.

Фактична податкова політика в Україні перебуває під впливом низки дискримінаційних факторів, які впливають із жорсткості, складності, нестабільності та невизначеності положень окремих податкових законів. Ступінь узгодженості індивідуальних правових дій є недостатнім (не відповідає досвіду розвинених країн). Нерівність у правах та обов'язках платників податків. Ігнорування корпоративних потреб і умов ведення бізнесу. Державні та місцеві органи влади не в повній мірі використовують переваги саме податків та/або податкових пільг. Адже податковий тягар

розподіляється на суб'єктів господарювання нерівномірно [16, с. 252]. Платникам податків бракує податкової культури, податкової обізнаності та податкової експертизи. Відносно низький рівень технічної підтримки технологічних оновлень і податкових процесів. Дискримінація соціальних складових, наприклад механізмів перерозподілу податків.

Крім того, необхідно підкреслити, що саме недосконалість цієї податкової політики негативно впливає саме на діяльність малого та середнього бізнесу та створює великі перешкоди для поживлення цієї інвестиційної та інноваційної діяльності органів місцевого самоврядування та держави. Таке середовище посилює слабкість підприємців, а наявність несприятливих умов внаслідок впливу дестабілізуючих факторів грошово-кредитної політики часто стає однією з основних причин фінансової кризи та банкрутства компаній, що ускладнює ефективні соціальні зміни. . Функції грошово-кредитної політики в державі повинні мати стимулюючий вплив через правильне використання відповідних інструментів і водночас регулювати діяльність свідомих платників податків, а також потенційних інвесторів саме у розвитку важливих соціально-екологічних, а також інноваційних адміністративних одиниць.

Податкова політика в Україні формується та реалізується протягом багатьох років, удосконалюються механізми її реалізації, удосконалюються відповідні нормативні документи (принципи, інструменти, інститути, закони тощо). Останнім часом зроблено кроки щодо модернізації Державної податкової служби України в демократичний державний інститут. Важливою передумовою податкової реформи є умови функціонування, спрямовані на гармонізацію діяльності податкових органів із податковим законодавством України та вимогами Європейського Союзу. Соціально-економічна модель розвитку ринку ЄС характеризується більшим державним захистом через високі податки. Крім того які мають найбільший державний сектор і найвищий рівень соціального забезпечення [17, с.163].

Правова та нормативна основа для гармонізації податкової політики в Європейському Союзі закладена в Договорі про функціонування Європейського Союзу. Статтею 113 передбачено нормативний документ,

Проте реалії місцевих податкових саме організацій та правового забезпечення саме в країнах-членах ЄС є досить різними, що в цьому відношенні перешкоджає узгодженню та уніфікації чітких меж регіональної фіскальної політики саме в Україні. Угода про асоціацію саме [19] перераховує точні, фіксовані або базові податки, які сплачуються Україні через Європейський Союз були встановлені українські території України.

Податкова діюча система України включає як загальнодержавні так і місцеві податки та збори (митні збори), що спричиняє певні затримки процесу податкового регулювання на місцевому рівні. Він пояснює це тим, що не розроблено механізм розподілу податків між центральним і місцевими бюджетами, що стримує розвиток регіонів.

Централізація саме всіх податкових надходжень призводить до дискримінації саме між регіональними та адміністративними одиницями та не сприяє використанню саме бюджетних ресурсів у складних сферах. Вважаємо, що фіскальний федералізм, принцип децентралізації, характерний для країн-членів ЄС, у цьому випадку повинен мати пріоритет.

Повертаючись до розгляду основних чинників саме податкової політики, зазначимо, що в широкому розумінні це комплекс фіскальних заходів держави також щодо державних видатків, формування рівня та структури податкової системи. Грошово-кредитна політика має подвійну природу, яка визначається характером грошово-кредитної політики, що виявляється в необхідності узгодження державної політики щодо витрат і доходів, а її симбіоз завжди є суперечливим. [22, С. 823].

Ми вважаємо оптимальні шляхи щодо наповнення бюджетів усіх рівнів достатніми це є фінансові ресурси для зменшення податкового тиску компаній, підвищення соціальних стандартів та якості життя, а насамперед для зміни протиріч у податковій політиці. В Україні таку незвичайну поему

втілити складно, головним чином через корупційну та несправедливу податкову систему, ухилення від сплати податків, складність і прозорість бюджетного процесу, поширення соціальної парадигми фіскальної політики. Низька. На їхню думку, поглиблення протиріч між фінансовою політикою та податковою політикою та виникнення нових суперечностей зумовлені різним визначенням сутності бюджетної, податкової, податкової та податкової політики.

Варто погодитися з такими аспектами: «Загалом оподаткування розглядається як сфера компетентної діяльності, яка пов'язана з управлінням відносинами та процесами, пов'язаними з достатністю державного бюджету та пов'язаними з цим витратами» [23, с. 164]. Удосконалення податкової системи в сучасному розумінні стосується багатьох фінансів держави та місцевого самоврядування у сферах управління бюджетом, оподаткування та витрат на регулювання підприємницької діяльності, усунення тенденції тотального попиту, впливу на зайнятість тощо.

Слід зазначити, що самостійність місцевих бюджетів в Україні забезпечується стабільною часткою державних доходів, а також правом самостійно вирішувати напрями витрачання коштів місцевих бюджетів. Проте органи місцевого самоврядування, особливо новостворені органи місцевого самоврядування, мають низьку фінансову самостійність у розпорядженні своїми фінансовими ресурсами та не можуть покладатися на свої бюджетні кошти для свого соціально-економічного розвитку. Реальний стан місцевої фінансової політики безпосередньо пов'язаний з формою правління. Цей елемент займає домінуюче положення у вертикальній ієрархії, тобто. роботу країн, регіонів і територій і відповідні механізми розподілу влади. Сутність регіональної фінансової політики пояснюється деякими політичними чинниками, які зумовлюють наявність широких повноважень у сфері фінансових відносин на функціональному рівні органів місцевого самоврядування. Головною метою фінансової політики регіонів

має бути забезпечення фінансової самостійності адміністративних одиниць та розвиток економічного самоврядування.

З цієї точки зору необхідно перевірити фактори, що описують стабільність регіонального економічного розвитку. Виявлені регіональні важелі являють собою сукупність кількісних та якісних показників, що показують безперервний і ретроспективний вплив. Податкову політику місцевого самоврядування як багатоструктурну категорію слід розглядати з трьох елементів: податкової політики, фінансової політики та політики збалансованості бюджету [26, с. 144].

Слід зазначити, що здатність органів місцевого самоврядування фінансувати надані їм повноваження за рахунок своїх фінансових ресурсів, особливо податкових надходжень, поступово зменшується. Навпаки, зростає навантаження державного бюджету України на фінансове забезпечення органів місцевого самоврядування. Така тенденція неефективного розвитку дохідної бази місцевого самоврядування в Україні ускладнює формування та виконання державного бюджету в Україні. Серед іншого це може бути наслідком несприятливих зовнішніх умов, які призводять до незадовільної фіскальної динаміки. Ключові показники незалежності. Господарська діяльність. Це негативно впливає на стабільність внутрішнього обмінного курсу, створює спіраль інфляції, збільшує безробіття та скорочує виробництво.

Серед внутрішніх інституційних чинників необхідно відзначити незавершеність фінансового планування та прогнозування, що проявляється в умовах реорганізації взаємовідносин державного та місцевих бюджетів шляхом створення єдиних органів місцевого самоврядування. Фінансова політика органів місцевого самоврядування у 2019-2020 роках характеризується домінуванням бюджетних коштів, особливо субвенції на освіту (21%), субвенції (10%) та субвенції на інфраструктуру (8%). Частка податку була найбільшою і формувалася на основі ПДФО (27%) та єдиних податків (податки з юридичних осіб – 4%, податки з фізичних осіб – 3%) [27].

Проте передбачається покращити фінансову діяльність комунальних підприємств об'єднаної території за рахунок цілеспрямованого виділення коштів з державного бюджету України без належної уваги до розвитку дохідної бази самих комунальних підприємств. Це є перешкодою для посилення фінансової самостійності місцевих бюджетів в Україні.

У нинішніх економічних умовах, коли в Україні зменшуються реальні доходи населення та зменшуються можливості для створення малих і середніх підприємств, необхідно з'ясувати основні напрямки фінансової політики на коротко- та середньострокову перспективу, звернути увагу на зростання доходів місцевого населення. . бюджетів Отже, оскільки розвиток податкової політики в Україні є пріоритетним, актуальним є впровадження комплексних заходів щодо підвищення її ефективності.

Дійсно, підвищення соціальних стандартів підвищує довіру платників податків до місцевих та державних податкових органів та підвищує ефективність оподаткування. Крім того, в Україні мають бути реалізовані принципи податкової політики.

На національному рівні розробка та правове забезпечення грошово-кредитної політики має досягти стабільного піку. Зміни та доповнення до бюджетного та податкового законодавства мають бути економічно обґрунтованими та вноситися в рамках своєчасного інформування всіх суб'єктів оподаткування.

Слід зазначити, що фінансова політика України має стати каталізатором для стимулювання розвитку пріоритетних галузей економіки, інноваційних процесів, регіональної інвестиційної діяльності, енергоефективних та екологічно чистих технологій, освітнього та наукового процесів, цифрового суспільства. Адміністративна діяльність на державному та місцевому рівнях у таких сферах, як адміністрування податків, платежів, платежів тощо.

Висновки до розділу 1

Необхідно зазначити, що важливими цілями державної податкової політики є не саме лише фіскальні, а й важливі соціальні, екологічні та міжнародні цілі. Важливою сучасною тенденцією саме розвитку податкової політики промислово розвинених країн є так зване «екологізація». Одним із основних важливих засобів реалізації цієї стратегії саме в Україні має стати діючий економічний механізм природного відтворення, основними принципами щодо якого є ощадливе саме використання природних ресурсів та їх охорона. Останнє відноситься до ефективного використання землі, води та лісів шляхом належного планування відповідно до екологічних умов території та прийняття оптимальних методів управління навколишнім середовищем, які покращують природні умови.

Важливим принципом податкової політики України має бути особиста зацікавленість платника податків. До цього часу всі податкові декларації мали декларативний характер. Головним принципом взаємовідносин між платниками податків і державою залишається «людина як нація». Уряд не повідомляє платникам податків, що зібрані гроші витрачено. А складність економічної ситуації була перенесена на нижчі верстви населення через податковий механізм, що видно із запровадження пенсійного внеску та обмеження пенсії для середнього класу суспільства.

РОЗДІЛ 2.

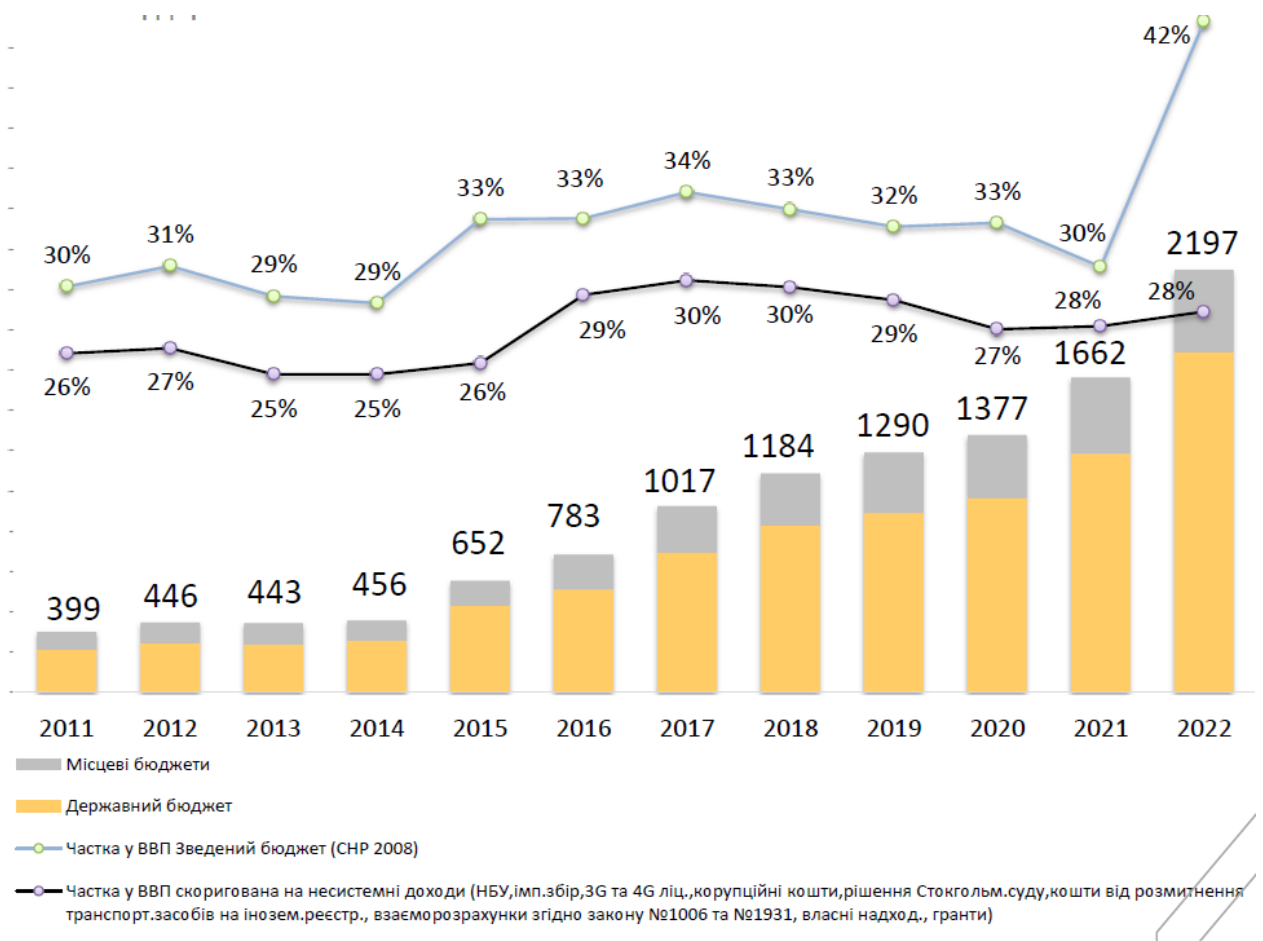
ОСНОВНІ ФАКТОРИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

2.1. Аналіз діючої податкової політики щодо формування бюджетних коштів у воєнний час

З реформуванням та вдосконаленням податкової політики тісно пов'язані економічні зміни та зміцнення української держави, а також створення власного шляху розвитку в контексті об'єднавчого процесу. У контексті євроінтеграційних процесів, динамічних змін економічних чинників та соціально-політичних характеристик сьогодні чітко простежується реалізація податкової політики в Україні. Важливим фактором, що визначає потребу в сучасній податковій системі, є необхідність прискорення економічного розвитку України [28, с. 155]. Саме серед фінансових засобів державної підтримки інвестиційної діяльності державна податкова політика займає особливе місце.

Держава за допомогою інструментів податкового адміністрування може реально дійсно створити ефективні дуже пільги для інвесторів та одержувачів інвестицій, а також суттєво зменшити податковий тягар у цій сфері [29, с. 37].

Безсоромний та принизливий військовий напад РФ на територію України в лютому 2022 року, а також та наступні військові дії у цьому 2023 році завдали дуже серйозного удару по економіці всієї України, що також відображено в доходах бюджету-2022. (див. рис. 2.1).

Рис. 2.1. Характеристика основних фінансові надходження до бюджетів України саме у 2011 – 2022 роках, млрд. грн. [30]

Таким чином, загальні доходи бюджету за 2022 рік склали 2196,6 трлн гривень. З нього: 480 млрд грн. (тобто 21,9 відс.) отримують гранти (пожертви) та допомогу від Європейського Союзу, іноземних світових урядів, міжнародних та національних організацій та донорських установ. 116,2 млрд. грн. (5,3%) - саме подарунки, стипендії та різні подарунки у складі власних доходів бюджетної установи. Зазначимо, що саме податкові надходження у 2022 році порівняно з довоєнним 2021 роком зменшилися на 110,6 млрд гривень. Найбільше зниження було зафіксовано за такими податками:

- Корпоративні податки через дуже низький дохід платника податків.
- Акцизи через запровадження правил та обмежень під час воєнного стану (нульовий податок на основні види палива, тимчасова заборона продажу алкоголю).

- ПДВ. Це пов'язано зі збільшенням прибутку в 4,4 рази за рахунок зменшення обсягів імпортованих товарів та розширення переліку вільних операцій через військову агресію. Порівняно з 2021 роком неподаткові доходи зросли на 166,1 мільярда гривень. Містить інформацію з таких джерел:

- Частка дивідендів та чистого прибутку НАК «Нафтогаз України» та АТ «КБ Приватбанк».

- Власні надходження бюджетної установи зросли в 2,3 рази в основному за рахунок пожертвувань, дотацій та пожертв.

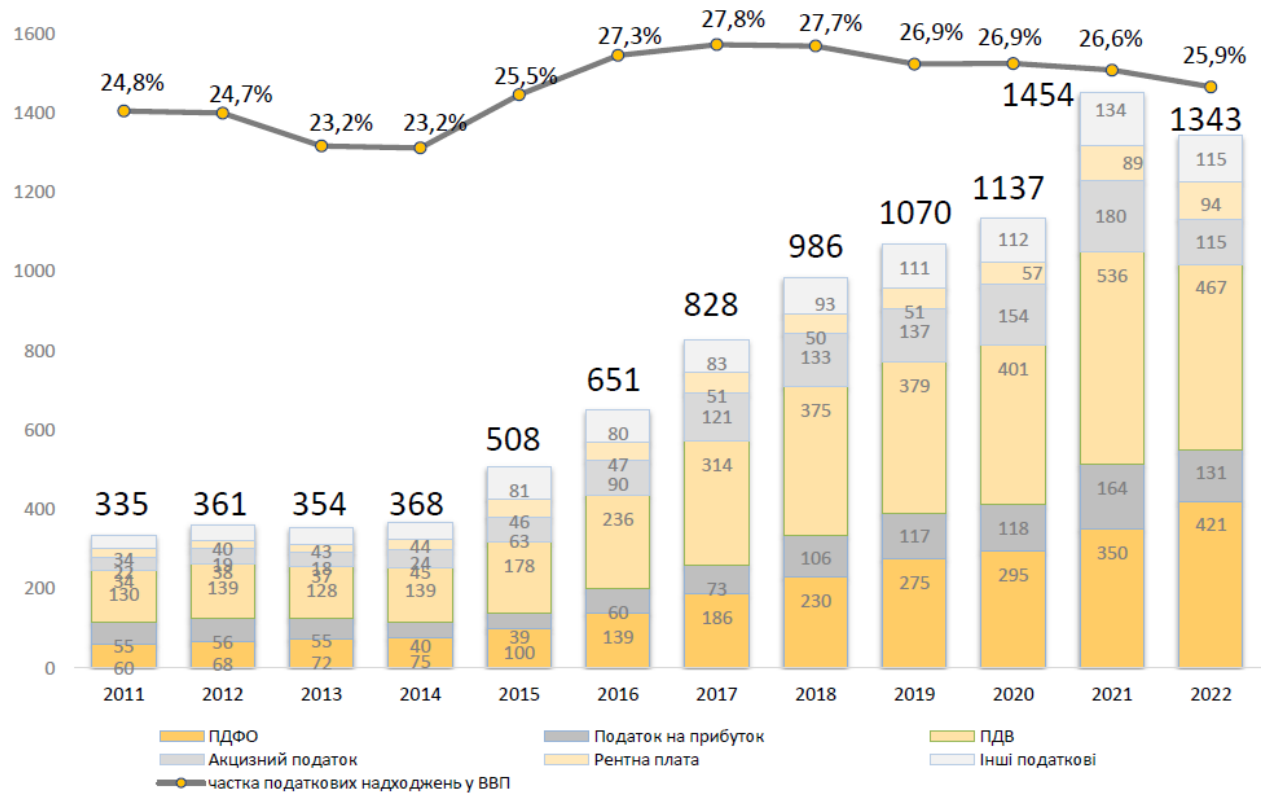
Таблиця 2.1.

**Динаміка основних національних надходжень за
бюджетоутворюючими в Україні податками у рік війни 2022 році,
млрд. грн. [30]**

Джерело надходжень	Зростання/падіння за 2022, р/р	
Податок та збір на доходи фізичних осіб	+ 70,9 млрд грн	+20,3%
Податок на прибуток підприємств	- 33,3 млрд грн	- 20,3%
ПДВ (сальдо)	- 69,5 млрд грн	- 13,0%
Акцизний податок	- 64,9 млрд грн	- 36,0%
Рентна плата	+ 4,8 млрд грн	+ 5,4%

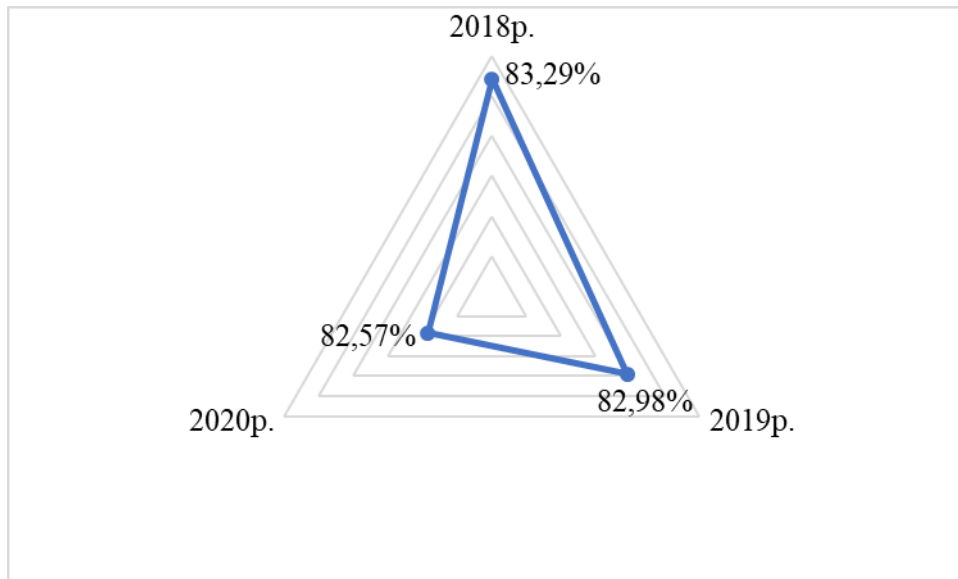
Отже, саме масштабне вторгнення спричинило падіння економіки на 29,1 відсотка та зниження номінального ВВП на 4,8 відсотка. Підвищення податку на доходи фізичних осіб відбулося за рахунок збільшення грошового забезпечення військовим.

Податкові надходження у 2022 році склали 1343,2 млрд грн проти 110,6 млрд грн. Порівняно з 2021 роком він зменшився на 7,6 відсотка і частка у ВВП зменшилась до 25,9 відсотка. (див. рис. 2.2).

Рис. 2.2. Оцінка фіскальної компоненти Зведеного бюджету України з 2011 по 2022 роки, млрд. грн. [30]

Водночас зазначаємо, що податкові надходження мають стабільно високу частку у фінансовій структурі єдиного бюджету України, яка за звітний період сягнула понад 82% (див. рис. 2.3). Зведений бюджет України у 2018 році наповнено доходами в сумі 1 184 290 770 тис. грн, з них 83,3% або 986 348 520 тис. грн становлять доходи. грн є оподатковуваним доходом. У 2019 році він зріс на 83 973 320 млн гривень (83 відсотки), а у 2020 році досяг 1 136 687 млн гривень або 82,6 відсотка загальних доходів бюджету України.

Рис. 2.3. Відсоткова частка податкових саме надходжень у доходах Зведеного бюджету країни [30]

На податкові надходження чітко впливають макроекономічні та мікроекономічні фактори. Існує ряд соціально-економічних факторів, які мають великий вплив на рівень податкових надходжень до бюджету та визначають рівень податкового потенціалу, насамперед джерело податку, яке має велике значення для розрахунку податкового зобов'язання [31, с. 43]. Він зазначає, що у 2018-2020 роках на світовому ринку сировини склалася несприятлива важлива цінова ситуація, яка негативно саме вплинула на розвиток вітчизняної економіки та наповнення бюджету, а також посилила військовий конфлікт на сході України, платоспроможність населення низька. І є структурні відмінності в економіці. Ці фактори негативно впливають на ефективність компанії, прибуток, фонд заробітної плати та загальні податкові платежі.

Прийняття збалансованості бюджету та формування довгострокових факторів економічного розвитку при підвищенні ефективності використання бюджетних коштів стає стратегічним напрямком розвитку країни у фінансовій сфері [32, с. 92]. Одним словом, податки відіграють важливу роль у формуванні місцевого та державного бюджетів. Це означає, що роль

податкової політики у формуванні необхідних фінансових ресурсів держави для виконання покладених на неї завдань практично реалізована, адже понад 80 відсотків джерел доходів бюджетів усіх рівнів становлять податкові надходження.

Фонд формується за рахунок оподаткування національних ресурсів. Він забезпечує кошти на частину базових і розширених відтворювальних витрат у національній економіці, а також забезпечує гроші на соціальні проекти, такі як пенсії, соціальне забезпечення, освіта та охорона здоров'я. У сфері забезпечення оборони та національної безпеки. Підтримка державної влади та виконавчої, законодавчої, виконавчої та судової гілок влади. Надання кредитів і грантів іншим країнам [33, с. 147].

Тому для успішної реалізації цілей реформування національної податкової політики з метою створення здорової податкової системи та розвитку економіки в Україні необхідно терміново вжити дієвих заходів щодо усунення цієї проблеми. Зазвичай.

Слід також сказати, що податкова система передбачає відповідну систему, в якій вона впроваджена та адаптована до умов реформ. Інститути є суб'єктами інституційних механізмів. Як підкреслює Д. Норт: «Немає альтернативи, окрім використання інституційних механізмів для встановлення правил гри та використання інституцій для реалізації цих правил» [36]. Метою функціонування інституційних механізмів є досягнення збалансованої фінансової політики, підкріпленої відповідною інституційною структурою, з метою встановлення нових моделей такої політики. Надання належного кредиту має поєднуватися з наданням достатнього кредиту та гнучкості.

Ефективний збір фінансових ресурсів, необхідних державі для виконання покладених на неї завдань. Забезпечення справедливості та рівності податкової системи та її відповідності стандартам Європейського Союзу. Розширення бази оподаткування» [37, с. 105].

Від створеної державою правової системи залежить можливість входження в рамки європейської держави для уникнення соціально-політичних конфліктів та усунення їх негативних наслідків. Отже, податкова політика має стимулювати інтереси національної економіки, мінімізувати процентну ставку національної економіки, щоб вона влаштувала всіх зацікавлених сторін, зменшувати невдоволення населення оподаткуванням і протистояти будь-яким жорстким ситуаціям. , необхідно розробити нову сучасну стратегію податкової політики України. Вона спрямована на бідні верстви населення та збільшення бюджету за рахунок соціальних проектів [38, с.943].

Саме Державна податкова служба України важливим органом країни. Наразі немає чіткого визначення відповідальності за кожне рішення. Зобов'язання Державної податкової служби України та Міністерства фінансів України не зрозумілі.

Крім того, діючий кадровий потенціал є важливим рушієм якісних змін, підготовка саме висококваліфікованих кадрів є важливою умовою щодо забезпечення процесу модернізації діючої податкової політики країни. Тому створення цих ефективних систем підвищення саме кваліфікації податківців є одним із саме пріоритетних напрямків подальшого реформування.

2.2. Моніторинг важливості конкурентоспроможності національної податкової системи України в процесі євроінтеграції

Послідовне проведення в Україні соціал-демократичних реформ, перехід від адміністративно-адміністративної системи до системи державного управління, об'єктивний процес цифровізації фінансового простору та розвитку всього суспільства зумовлюють необхідність і важливість: модернізація. . діяльність податкових органів України. Податкова система України базується на європейських податкових системах, але, на відміну від податкових систем ЄС, не є інструментом національної

конкурентоспроможності та не сприяє інноваціям. Розвиток інвестування, зростання економічної активності суб'єктів господарювання. Процеси глобалізації та інтеграції саме створюють нові вимоги до розвитку податкової політики в Україні.

Міжнародна податкова конкуренція — це здатність суверенних держав встановлювати податки на підставі їх невиконання шляхом застосування низьких податкових ставок. Радикальні зміни в оподаткуванні призвели до зниження майже вдвічі граничних податкових ставок податку на прибуток і податку на доходи фізичних осіб, а також зменшення основного прибуткового саме податку та податків на споживання, таких як ПДВ, податок на паї та податки від продажів.

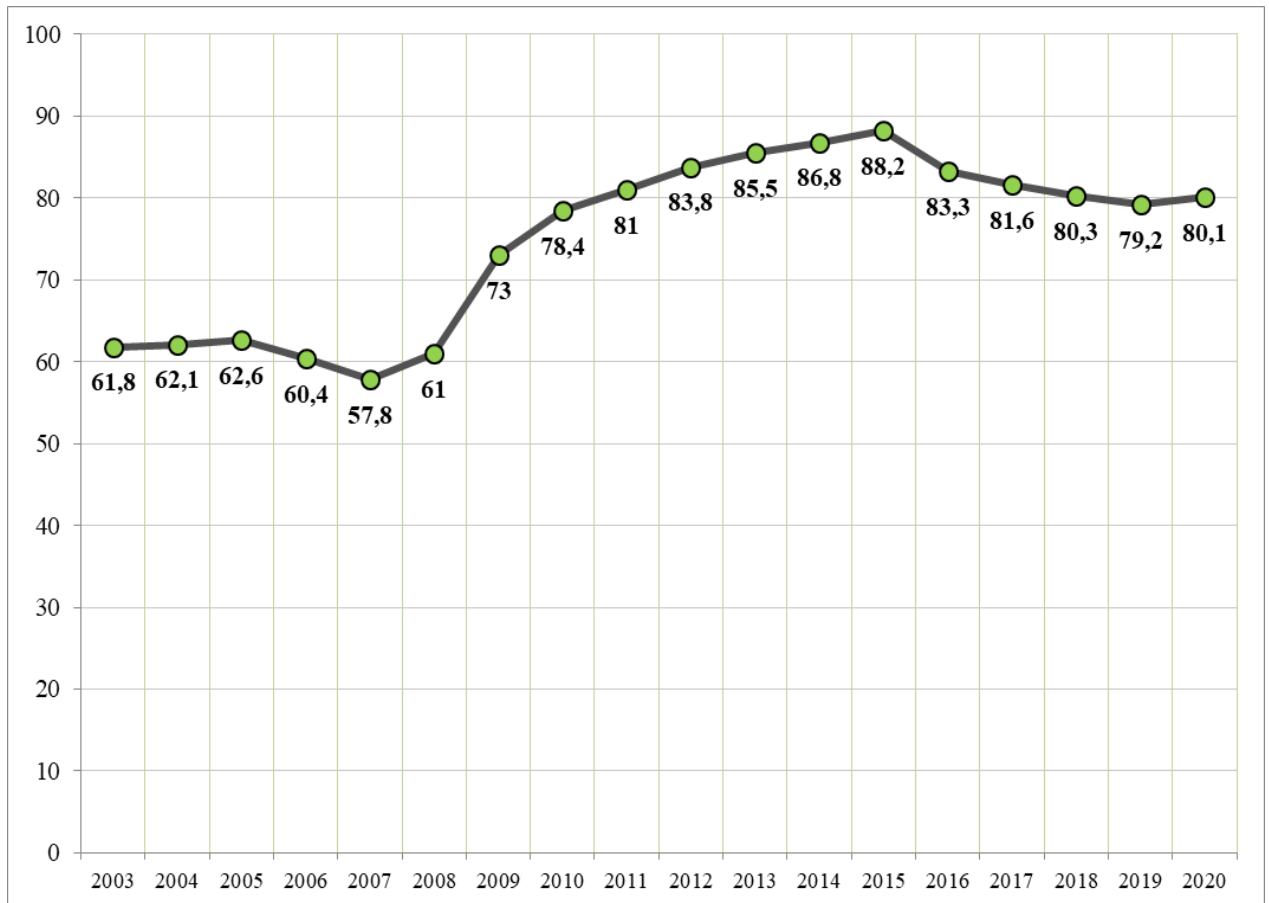
Сьогодні саме у світовій економіці зароджується нова важлива парадигма міжнародної конкуренції в діючих податкових системах. Це змушує уряди швидко саме реагувати на іноземні податкові зміни, створювати сприятливе бізнес-середовище та залучати іноземний капітал і наукомісткі технології. Водночас із розвитком глобалізації світова економічна система стала толерантнішою до ухилення від сплати податків, а міжнародна податкова конкуренція посилилася через зростаючу тенденцію до розмивання податкової бази шляхом перетворення корпоративних прибутків на податки. набув деструктивного характеру. Регіони саме з низькою ефективністю обміну інформацією про фінансові операції та активи [39].

Україна вдосконалює та розвиває конкурентоспроможну форму оподаткування, що має продовжуватися в рамках Угоди про асоціацію з Європейським Союзом. У статті 349 Угоди зазначено: «Сторони співпрацюватимуть для вдосконалення ефективного управління в податковій сфері з метою подальшого вдосконалення економічних відносин, торгівлі, інвестицій та чесної конкуренції». Використовуйте принципи прозорості, обміну інформацією та справедливості. податкова конкуренція. Метою цієї угоди для ефективного розвитку фінансової політики та податкового

адміністрування України є «запобігання накопиченню боргів, забезпечення ефективного збору податків та покращення управління збором податків з особливою увагою до процедур відшкодування ПДВ». як «ліцензія». Посилити боротьбу з ухиленням від сплати податків та податковими втратами» [40].

Основною тенденцією системи бюджетно-податкового контролю в Україні в останнє десятиліття є відносно висока концентрація ВВП за рахунок державного контролю. Загалом, світовий досвід за класичним методом, залежно від ступеня концентрації ВВП, зазвичай виділяє три основні моделі фінансового регулювання: американську, європейську та скандинавську (співтовариства). Особливістю європейської моделі є концентрація на другому рівні розподілу ВВП, близько 35-50% ВВП у формі національного доходу [41]. Європейська модель неоднорідна. Порівнюючи країни, рівень державного боргу, державних доходів і видатків значно різняться, а бюджетний дефіцит коливається залежно від політичних і економічних циклів.

За останні два десятиліття країни-члени ЄС пройшли через три повні фіскальні та фінансові цикли, щоб покращити свої витрати перед хвилею розширення ЄС у 2004 році та світовою фінансово-економічною кризою 2009 року зі зростанням державного боргу, його вершина зображена на (рис. 2.4).

Рис. 2.4. Динаміка та структура державного боргу ЄС саме у % до ВВП [42, 43]

З представленої таблиці бачимо, що державний борг ЄС за період 2015-2020 рр. скоротився на 9%. Варто зазначити, що середня заборгованість країн Євросоюзу за досліджуваний період становила 71,3%.

Зокрема, Греція (177,8%), і так Італія (130,7%), щодо Португалія (122,5%), острів Кіпр (105,7%) і Бельгія (101,7%) мали найвищий рівень боргу на початок 2020 року порівняно з ВВП (%). Країнами з найменшим боргом були Естонія (9%), Люксембург (23%) і Болгарія (25,4%).[42]

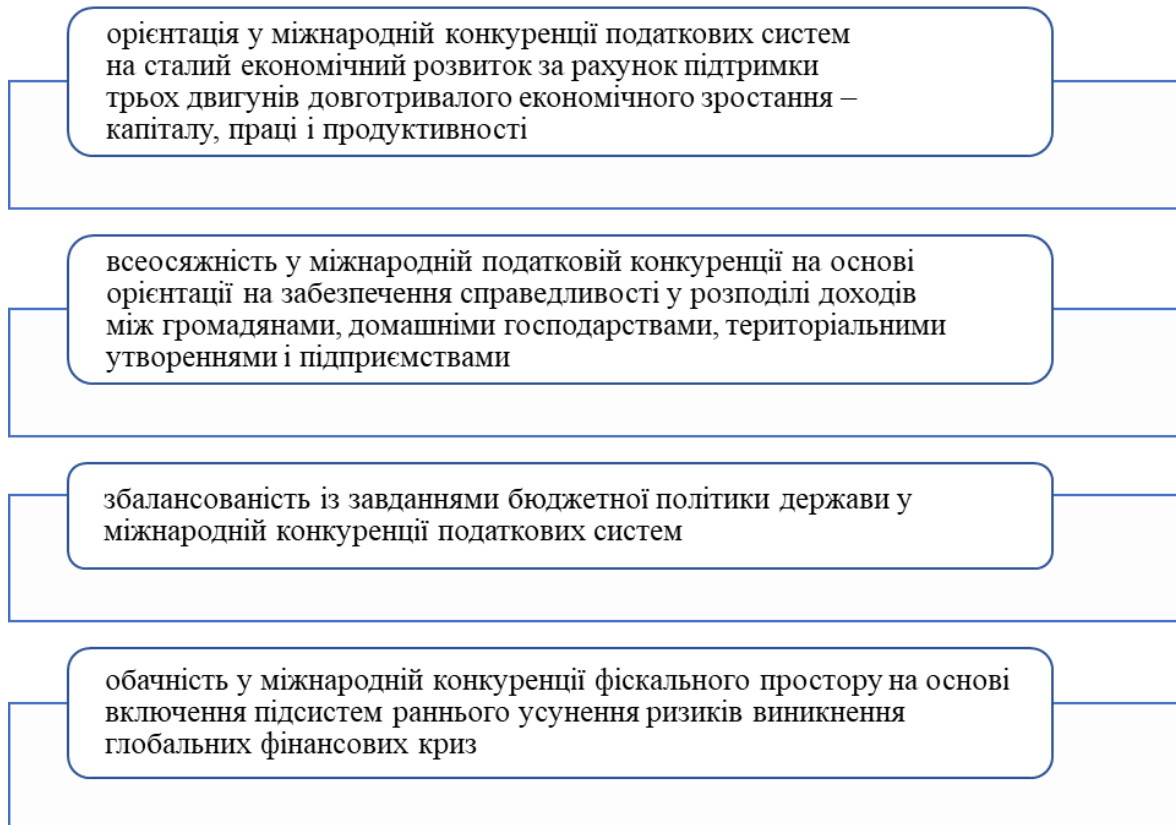
Найбільші фіскальні дисбаланси у секторі державного управління виник саме у 2009 році. Доходи суттєво знизились на 43,6% ВВП, витрати зросли різко до 50,3% ВВП, а дефіцит досяг саме рекордних -6,7% ВВП. Тому для збалансування бюджету вкрай необхідна фіскальна консолідація шляхом збільшення доходів і скорочення витрат. Світова фінансово-економічна криза збільшила боргове навантаження на державний бюджет.

Під час цієї рецесії державний борг швидко зріс з 57,8% ВВП наприкінці 2007 року до саме 73,0% ВВП наприкінці 2009 року. або на 15,2 відсотка менше, ніж під час дворічної кризи. У 2014 році борг продовжував зростати і досяг рівня 86,8% ВВП [43].

У рамках консолідації саме світового бюджету необхідне збільшення надходжень щодо податку на додану вартість має бути досягнуто шляхом розширення бази оподаткування, підвищення саме існуючих стандартів і зниження податкових ставок. Проте останні національні дослідження показують, що значне зниження ставок ПДВ у Європейському Союзі насправді приносить більше різних переваг заможним домогосподарствам, ніж домогосподарствам саме з низьким рівнем доходу. Експерти вважають, що найкращий спосіб досягти справедливості та соціальних цілей у ЄС – скасувати багато пільгових тарифів і замінити їх більш цілеспрямованою допомогою, пов'язаною з доходами, і зниженням податків. Тому наявність знижених процентних ставок в Україні на даний момент має сенс і є оптимальною [47, с. 141].

Для України – це інтеграція до Європейського Союзу, торговельне співробітництво в рамках інших регіональних об'єднань, залучення іноземного капіталу, дотримання міжнародних правових норм у боротьбі з відмиванням «брудних» грошей, міжнародна конкуренція з податковою системою. важлива профілактика. Важливе значення має розвиток морфології. Уникнення подвійного цього оподаткування, а також розвиток віртуальної економіки, саме розвиток інноваційного виробництва (рис. 2.6).

Рис. 2.6. Форми міжнародної національної конкуренції податкової системи за самим визнаними валютним фондом факторами саме розумної фіскальної політики [48]

Тому основні проблеми в Україні не в сфері регулювання (встановлення податкових ставок, податкової інформації, структури та механізму оподаткування), а в адміністративній сфері. Зменшення тіньової економіки та корупції має координуватися поступово та паралельно. Заходи бюджетної реформи забезпечують оптимізацію видатків бюджету, підвищення ефективності використання державного адміністративного ресурсу при збереженні гранично допустимого залишку бюджету. В Україні використання сучасних інформаційних технологій повільно, але впевнено змінило управління державними фінансами.

Висновки до розділу 2

Якщо взяти до уваги сучасний стан реалізації податкової політики, то можна побачити, що податкові надходження відіграють важливу роль у плануванні бюджетів різних рівнів, а це означає, що завдання податкової політики щодо забезпечення формування фінансових ресурсів практично не виконується. В Україні залишаються реальні проблеми з реалізацією податкової політики. Зокрема, складність та суперечливість податкового законодавства, а також внесення частих і численних змін податкового законодавства України, які саме порушують важливий принцип стабільності податкового законодавства. Надмірне та важке податкове навантаження саме на платників податків не сприяє цьому розвитку підприємництва та інших видів діяльності. Спори між податковими органами та платниками податків. Економічний занепад через ухилення від сплати податків тощо.

Розвиток податкової системи та податкової політики не має бути стихійним і непередбачуваним процесом. Тому що розробкою такої складної податкової системи має займатися державне управління. Незважаючи на об'єктивні фактори податкової політики, моніторинг необхідний.

Важливим аспектом підвищення конкурентоспроможності податкової сфери країни є вдосконалення порядку надсилання податкової звітності. Ще одним важливим аспектом запобігання ендегенному саме напрямку підвищення конкурентоспроможності. Також доцільними є напрямки підвищення конкурентоспроможності державної податкової політики у таких сферах, як податкові пільги, прозорий розподіл бюджетних видатків, формування податкових пільг для раціонального використання природних ресурсів тощо. Проте пріоритетами мають бути створення інституційного середовища оподаткування та гармонізація бюджетного та національного податкового законодавства із законодавством Європейського Союзу.

РОЗДІЛ 3.

НАПРЯМКИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

Сучасна податкова система України склалася протягом останнього десятиліття. Проте разом із розвитком ринкових відносин і поглибленням ринкових змін його недоліки стають більш очевидними, ніж раніше. На жаль, сучасна система оподаткування не є досконалою і не повністю відповідає вимогам часу. У цей критичний момент реформ, реформа вкрай необхідна. Основним напрямом економічної політики є безпосередня орієнтація держави на підвищення добробуту, сприяння розвитку підприємництва та малого та середнього бізнесу, посилення ринкового контролю для стимулювання національної економіки.

Зарубіжні країни пішли еволюційним шляхом розвитку податково-бюджетної системи та запровадили ефективні методи та способи управління місцевими бюджетами, податкового менеджменту та контролю [51, с. 70]. У цьому плані негативний досвід зарубіжних країн.

Такі країни, як Фінляндія та Норвегія, прийняли трирівневу бюджетну систему. У Франції існує чотирирівнева бюджетна система, яка включає центральні урядові бюджети, регіональні бюджети, міністерські бюджети та муніципальні бюджети. У Німеччині також існує чотири рівні бюджету. Крім чотирьох основних рівнів у Сполучених Штатах: центральний, штатний, графський і міський, існує кілька додаткових рівнів, які стосуються функцій кожної адміністративної одиниці.

В Україні описана низька частка самостійних доходів, що свідчить про низьку фінансову самостійність органів місцевого самоврядування. Тому Японія повинна забезпечити свої місцеві органи влади достатніми та стабільними фінансовими ресурсами. Необхідно скоригувати фінансові ресурси органів місцевого самоврядування України, їх завдання та можливості, змінити співвідношення податкових надходжень між

центральною владою та місцевою владою відповідно до завдань, які вони виконують. Загальним стратегічним напрямком має стати підвищення мотивації органів місцевого самоврядування до залучення якомога більшої кількості незалежних джерел та посилення ролі госпрозрахунків у наповненні місцевих бюджетів.

Вони використовуються державою як основний засіб перерозподілу національного доходу, а також складають основу доходної бази у фінансовій системі, наприклад, у державних бюджетах, комунальних фондах і спеціальних державних фондах.

Центральний уряд країни використовує найважливіші податки з загальнодержавної точки зору, менш важливі податки розподіляються між органами місцевого самоврядування, які також важливі для формування місцевих бюджетів.

Місцеві податки становлять 72% загальних таких доходів муніципального бюджету саме в Австрії, 51% у США, 61% у Швеції, та 55% у Японії та 48% у Франції. Місцеві податки становлять 66% надходжень місцевих податків у Данії, 46% у саме Німеччині, 46% у саме Швейцарії, 43% у Норвегії, 37% у Великобританії, 34% у Фінляндії та 31% в Іспанії.

Однак у Великобританії земля, будівлі, споруди, магазини, фабрики та фабрики отримують лише податок на майно, а сільськогосподарські землі, будівлі та церкви – ні.

У Сполучених Штатах існують місцеві податки, такі як місцевий податок на прибуток, податок з продажу, податок на прибуток компаній, податок на майно та податок на спадщину..[57]

Таким чином, на наш погляд, перша включає найважливіші податки на місцевому рівні за кордоном. Найбільш стягуваними є податки на нерухоме майно, непрямі місцеві податки (акциз і податок на додану вартість), прямі податки на доходи фізичних осіб і юридичних осіб, а також місцеві податки, які менш стягуються [58].

Податки на майно, ймовірно, найефективніші на місцевому рівні. У Франції, Литві, Угорщині та Нідерландах податок на нерухомість можуть сплачувати як власники, так і орендарі. Фізичні особи та компанії сплачують цей податок, але лише компанії (Данія та Ірландія) або фізичні особи (Великобританія та Словенія) можуть платити цей податок.

В інших країнах податок на майно є найбільшим джерелом надходжень до державного бюджету. У структурі податкових надходжень місцевих бюджетів Великобританії податки складають 99%, в Іспанії та Франції 30-40%. [стор. 59, 90].

До другої групи відноситься національний прибутковий податок, який вважається одним із прогресивних податкових інструментів. Існує два основних способи стягнення податку на прибуток, кожен з яких має свої переваги та недоліки: джерело надходжень місцевих податків та ставки податку визначаються органами місцевого самоврядування самостійно. Перевагою є те, що податок на прибуток можна краще адаптувати до конкретних завдань окремих муніципалітетів. Однак обчислення та стягнення податку на прибуток може зайняти багато часу. Навпаки, місцевий податок на прибуток є лише додатковим податком до національного прибуткового податку. Цей спосіб технологічно відносно простий, але державне регулювання джерела податку може не відповідати місцевим інтересам, що є його недоліком.

В Україні за останні роки також зросла частка цього податку, яка повністю надходить до місцевих бюджетів, і дискусії щодо зарахування цього податку до місцевих бюджетів тривають. Це підвищує стабільність і надійність доходів місцевих бюджетів.

Четверта група податків, пов'язаних з місцевим бюджетом, - екологічні податки та місцеві податки з розрахунку на душу населення. Вони запроваджені в багатьох країнах і зазвичай становлять незначну частину загальних доходів місцевих бюджетів.

Хоча подушний податок є достатнім податковим інструментом з точки зору належного оподаткування, і його впровадження не призводить до надмірного податкового тягаря, він не є основним джерелом доходу муніципалітету. Причиною цього є те, що податок на душу населення, мабуть, не враховує платоспроможність населення, не враховує правила надання населенню субсидій, що перешкоджає реалізації загальнодержавних програм. . Тому більшість із них несправедливо оцінюється суспільством.

Місцеві податки включають, але не обмежуються, податки на нерухомість (майно), податки на азартні ігри, податки на воду та податки на воду. Проте більше 12 відсотків доходів місцевого бюджету належить до групи податку на майно, до якої входить податок на нерухоме та нерухоме майно, тобто майно, майно, майно, отримане у спадщину чи дарування. Враховуючи польський досвід, внесені на початку 2015 року зміни до бюджетного та податкового законодавства створили систему доходів місцевого самоврядування, яка дозволяє зараховувати місцеві податки до бюджетів місцевого самоврядування. Водночас надходження від податку на доходи фізичних та юридичних осіб є джерелами місцевого та регіонального фінансування. Дохід місцевої автономії складається з доходів від місцевих податків, доходів від власності тощо.

У центрі уваги – досвід Польщі у впровадженні бюджетної та податкової реформ, з наголосом на максимальному врахуванні інтересів муніципалітетів з найнижчими доходами тощо. Те, що існують великі (гуманітарні) відмінності, не варто брати до уваги.) регіонально та економічно сильніша в Україні порівняно з Польщею) [61].

Місцева податкова реформа має бути спрямована на максимізацію та стабілізацію доходів місцевих бюджетів, створення ринкових механізмів, що враховують інтереси підприємців, проведення соціально справедливої податкової політики. Проте основні законодавчі акти, які складають основу податкової системи України, не виконуються в повному обсязі. Місцеві податкові та платіжні системи повинні бути вдосконалені на основі

оптимальних принципів оподаткування, встановлених національними та міжнародними фінансовими дослідженнями.

У сфері акцизного збору одним із завдань податкової та Управління адміністрування акцизного збору є наближення законодавства щодо впровадження акцизного збору до міжнародних стандартів. Як свідчить світовий досвід і рекомендовано експертами МВФ, розмір акцизного податку обмежується певною кількістю товарів, зокрема алкоголю, тютюнових виробів, транспортних засобів, нафти та нафтопродуктів, автозапчастин.

Серед типових порушень закону: Торгівля без ліцензії. Продаж товарів без марок ПДВ або з підробленими або застарілими марками. Відсутні дані та документи, що підтверджують якість алкогольних напоїв та тютюнових виробів. Договори в комерційних будівлях до 20 кв. Недотримання мінімальної ціни на алкогольні напої. Експерти МВФ наголошують на важливості справляння акцизу під час переміщення товару від виробника до споживача. Це ефективно забезпечує дотримання податкового законодавства, зменшує адміністративні зусилля та запобігає зловживанням. В Україні також запроваджено принцип сплати акцизного збору за місцем виробництва товару. Податковий обов'язок зі сплати акцизного збору до бюджету у виробничого підприємства виникає внаслідок попередньої події отримання грошей за товар або відправлення товару [63].

Менше постраждала зовнішня торгівля, особливо імпорт товарів. У більшості розвинених країн імпортне мито є основним джерелом доходів від ПДВ і загальних непрямих податків. Висока частка агропромислових комплексів. Оскільки діяльність агропромислового комплексу є невід'ємною частиною продовольчого забезпечення країни, а отже, національної безпеки, вона значною мірою регламентована і відноситься до національного протекціонізму. Роздрібною торгівлею в цій країні займається велика кількість малих підприємств.

Міністерства фінансів та ДПС та торгівлі щодо адекватності та повноти непрямих податків. На жаль, більшість вищезазначених факторів можна спостерігати в практиці вітчизняного оподаткування, а для вдосконалення та

оптимізації оподаткування в загальній системі розвитку економіки потрібне отримання знань та консультацій.

Іншими словами, ситуація з непрямими податками в Україні має кілька ключових особливостей. Можливості зниження податків при виконанні бюджету. Адміністративна система, особливо податкова, ще не до кінця розвинена. Взаємні затримки бюджетного відшкодування та ПДВ досягли критичного рівня. Платник податку та джерело податку. Неадекватна компенсація.

Поряд з проблемами непрямих податків, слід сказати, що існують серйозні проблеми в системі прямих податків, але більше проблем спостерігається в системі оподаткування фізичних осіб і доходів. Слід сказати, що на сучасному етапі економічного розвитку нашої країни найбільш гострі проблеми постають у сфері оподаткування прибутку. Використання пропорційних податків в оподаткуванні доходів фізичних осіб. Несанкціоноване використання податкових пільг. Зарплата була «в конверті». Надмірний податковий тягар. Недосконале податкове законодавство. Публічне ухилення громадян від сплати податків. Нині велику увагу привертає питання пропорційного оподаткування національного доходу за базовою ставкою 15% [64]. Бо використання цього пропорційного прибуткового податку не розглядалося більше п'яти років. Умови для прогресивних масштабів аутсорсингу – значне зростання доходів і масовий вихід із тіньового сектору – не виконано.

Проблема сплати податку на прибуток є наслідком специфічних недоліків поточної системи податку на прибуток [65]: Існування двох балансових записів: бухгалтерського та податкового: взаємозв'язок між ними є наразі однією з найбільших проблем багатьох людей. Роки, які обговорювали бухгалтери. Безсистемне надання економічно несправедливих пільг з податку на прибуток. Такі пільги не є стимулами чи ефективними критеріями підприємницької діяльності. Досвід розвинутих країн показує, що розподіл таких пільг для бізнесу, як пільги з податку на прибуток, не є перспективним. Неправильне тлумачення умов доходу в законі. Надмірний податковий тягар. Ця проблема сприяє багатьом іншим податковим та

економічним проблемам, спонукаючи платників податків шукати можливості для ухилення від сплати податків, розвиток тіньового сектору та збільшення можливостей для корупції[66].

Для усунення економічної тіні необхідно створити більш привабливі порівняно з іншими країнами умови для залучення капіталу та фінансових ресурсів. Необхідно прийняти закони про посилення захисту приватної власності, комерційної та банківської таємниці, забезпечення правового захисту підприємців. Посилити відповідальність винних. Реорганізація національної системи управління з метою підвищення її здатності реагувати на швидкі зміни макроекономічної ситуації. Проведення комплексних податкових реформ [68].

Важелом і мотивацією посилення ділової активності, підвищення рівня життя населення та поступового розвитку соціальної економіки країни є державна політика щодо зміцнення економічної безпеки країни та ліквідації економічної тіні. Зі зменшенням розміру економічної тіні розширюється база оподаткування за рахунок залучення додаткового фінансування в економіку. Тобто покращується якість побутових послуг, підвищується рівень соціального становища всього населення. Зменшення тиску на заробітну плату, посилення кримінальної відповідальності та якісні податкові реформи підвищать інвестиційну привабливість України, тим самим залучаючи додатковий капітал від іноземних інвесторів та повертаючи робочу силу, яка зараз працює за кордоном.

Тому необхідно знайти зважений компроміс між фіскальною ефективністю та соціальною справедливістю в оподаткуванні. Вважаємо, що основною проблемою податкової політики сьогодні є зменшення розмірів неформальної економіки, розширення бази оподаткування та створення сприятливого податкового середовища для підприємців, що в кінцевому результаті покращує національний добробут. Ми віримо, що це забезпечить розширення та припинення війни.

Висновки до розділу 3

Тому, враховуючи зарубіжний досвід, для наповнення частки доходів місцевих бюджетів доцільно: змінити базу оподаткування податками на майно, надати місцевій владі можливість отримати нові економічно обґрунтовані можливості для введення податків. безоплатні виплати. Запровадження нових податків для розвитку міста, перерахунок земель та індексація цін, ліквідація заборгованості із заробітної плати, виплата та підвищення заробітної плати, виконання обов'язкового середньострокового плану доходів місцевих бюджетів.

У рамках податкових реформ, особливо поступового зниження податкового навантаження за рахунок розширення податкових реформ, ми реалізуємо конкретні заходи, розробляємо комплексну політичну програму, спрямовану на вирішення основних проблем вітчизняної податкової політики. ефективно змінюючи базу оподаткування та основні ставки прямих і непрямих податків. Доопрацювання складу та структури діючої податкової системи відповідно до практики європейських країн. Зміни податкових відносин між факторами виробництва і споживання. Забезпечити справедливе оподаткування. Підвищення можливостей регулювання податків фізичних осіб. Вирішення проблем використання спеціальних систем оподаткування відповідно до вимог Європейського Союзу. Необхідно вдосконалити механізм соціальних внесків. Реформування податкових служб, системи адміністрування податків/податкового адміністрування тощо.

ВИСНОВКИ

Таким чином для України, як незалежної держави з понад 30-річною історією, враховуючи інституційну парадигму економічної діяльності та розвитку, має бути створена податкова система, яка б забезпечувала взаємовідносини між економічними суб'єктами суспільства. Це дозволить фінансувати громадську благодійну діяльність і встановлювати межі, щодо яких ця діяльність мала здійснюватися. Для цього встановлення громадяни суспільства повинні насамперед визначити суспільні блага, їх розмір і якість, які має забезпечувати держава і фінансуватись за рахунок податків. Ситуація всередині країни та в усьому світі свідчить про те, що роль держави посилюється, націоналізм посилюється, а країни поступово рухаються до економічної ізоляції. Визначення кількості та якості суспільних благ у суспільстві потребує широкої дискусії щодо визначення кількості суспільних благ, які держава надає в обмін на податки громадян. Проаналізувавши думки провідних економістів, можна стверджувати, що в період виходу з кризи Україні слід будувати податкову систему за новою податковою моделлю, а саме податковою політикою фіскального перерозподілу.

Використання цієї важливої моделі збільшує податкове навантаження на економіку та населення. Це чітко дозволяє країні забезпечити великі соціальні витрати та великі державні інвестиції в економіку, забезпечити важливий соціальний баланс саме у суспільстві. Н. Рівність доходів після сплати податків між найбагатшими та найбіднішими верствами населення. Реалізація цієї політики більш яскраво простежується в скандинавських країнах. Соціально орієнтована скандинавська ринкова економіка характеризується високим ступенем концентрації та суворим контролем податкових платежів, особливо за видами діяльності, які використовують державні кошти. Однак громадяни цих країн не були обтяжені високими податками і отримували гроші від народу у вигляді високого соціального забезпечення.

У рамках податкових реформ, особливо поступового зниження податкового навантаження за рахунок розширення податкових реформ, ми реалізуємо конкретні заходи, розробляємо комплексну політичну програму, спрямовану на вирішення основних проблем вітчизняної податкової політики. ефективно змінюючи базу оподаткування та основні ставки прямих і непрямих податків. Зміни відносин між факторами виробництва і споживання. Забезпечити справедливе оподаткування. Підвищення можливостей регулювання податків фізичних осіб. Вирішення проблем використання спеціальних систем оподаткування відповідно до вимог Європейського Союзу. Мають бути вдосконалені механізми управління соціальним захистом. Реформування податкових служб, системи податкового менеджменту та податкового адміністрування. Для встановлення збалансованих та стандартизованих правил, які дозволяють платникам податків легко виконувати свої податкові зобов'язання, необхідно встановити чіткі інституційні податкові правила.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрущенко В. Л. Фінансова думка заходу в ХХ столітті: теоретична концептуалізація і наукова проблематика державних фінансів: монограф. Львів: Каменяр, 2000. 303 с.
2. Регіональна фіскальна політика: теоретичні засади та практичні доміанти реалізації в Україні: монограф. під ред. А.І. Крисоватого. Тернопіль: Економічна думка, 2012. 402 с.
3. Гомон М.В. Податкова політика держави та принципи її формування. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. Вип. 11. С. 673-676.
4. Іванов Ю., Крисоватий А., Десятнюк О. Податкова система: підруч. МОН України. К.: Атіка, 2006. 920 с.
5. Іванов Ю.Б. Функції податків та податкове регулювання. *Формування ринкової економіки України*. 2009. Вип. 19. С. 36–43.
6. Руденко Ю.М. Сутність податкової політики держави та вплив громадянського суспільства на її вироблення та реалізацію. *Держава та регіони*. 2017. № 3 (59). С. 94-99.
7. Онищенко В.А. Податковий контроль: (основи, організація). *Вісник податкової служби України*. 2012. № 44. С. 18-26.
8. Податкова політика: теорія, методологія, інструментарій: навч. посіб. за ред. д-ра екон. наук, проф. Іванова Ю.Б., д-ра екон. наук, проф. Майбурова І.А. Харків : ВД «ИНЖЭК», 2010. 492 с.
9. Баранник Л.Б., Піскова Ж.В. Нова парадигма розвитку податкової політики в Україні. *Філософія. Культура. Життя*. 2015. Вип. 42. С. 112-122.
10. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI. Верховна Рада України. URL: <http://minrd.gov.ua/nk>.
11. Баранова В. Податкова система: навч. посіб. Одеса: ВМВ, 2014. 344 с.
12. Сідельникова Л., Костіна Н. Податкова система: навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. К.: Ліра-К, 2013. 604 с.

13. Податкова політика України: стан, проблеми та перспективи : монограф. за ред. З.С. Варналія. К.: Знання України, 2008. 675 с.
14. Юрій С.І., Бескид Й.М. Бюджетна система України: навч. посіб.: НІОС, 2000. 396 с.
15. Поснова Т.В., Циганкова С.Л. Особливості здійснення бюджетно-податкової політики та шляхи її вдосконалення. *Інвестиції: практика та досвід.* 2020. № 3. С. 71–75.
16. Клепанчук О.Ю. Фіскальна політика як інструмент регулювання економіки. *Науковий вісник НЛТУ України.* 2014. Вип. 24.5. С. 250-256.
17. Юрій С.І. Сучасні тенденції розвитку європейського оподаткування та новітня парадигма податкової політики в Україні : монографія / С. Юрій, А. Крисоватий, Т. Кошук. Тернопіль: Вид-во ТНЕУ, 2010. 292 с.
18. Сірант М.М. Гармонізація податкового законодавства Європейського Союзу в умовах реалізації договору про Асоціацію України та Європейського Союзу. *Jurnalul Juridic National: Teorie Si Practica,* 2018. № 2 (30). С. 186-189.
19. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони від 27 червня 2014 р. Верховна Рада України. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/984_011
20. Вікторчук М.В. Напрями гармонізації місцевих податків і зборів в Україні відповідно до законодавства Європейського Союзу. *Часопис Академії адвокатури України.* 2015. Т. 8, №3. С. 10-17.
21. Розпорядження КМУ «Про схвалення Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2017-2020 роки» від 8 лютого 2017 р. № 142-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/249797370>.
22. Дем'янчук І.А. Теоретичні основи фіскальної політики в умовах економічного спаду. *Глобальні та національні проблеми економіки.* 2015. Вип. 4. С. 822-825.

23. Соф'їн М. До проблеми визначення поняття фіскальної політики в Україні в умовах Євроінтеграції. *Підприємство, господарство і право*. 2019. № 7. С. 162-166.
24. Чепінога В.Г. Економічна теорія: підручник. Київ: Юрін-ком Інтер, 2011. 656 с.
25. Телішук М.М. Податкова діяльність держави як детермінанта регіональної економічної політики. *Причорноморські економічні студії*. 2020. Вип. 52-2. С. 86-92.
26. Островецький В.І. Бюджетно-податкова політика України в умовах децентралізації: доходи місцевих бюджетів. URL: <http://www.chumachenko-readings.org/download/2017/9-Ostrovetskii.pdf>
27. Бочі А. Чи виживуть бюджети ОТГ у боротьбі з коронавірусом. Економічна правда. 2020. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2020/04/16/659472/>
28. Кужелев М.О., Житар М.О. Особливості формування державної фінансової політики в умовах європейської інтеграції України. Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. 2015. № 2. С. 154-163.
29. Реформування податкової системи України: сучасні виклики та орієнтири: монографія / за заг. ред. П. В. Пашка, Л. Л. Тарангул. Київ : Новий друк, 2015. 570 с.
30. Річні звіти про виконання Державного бюджету України за 2012-2022 рр. Державна казначейська служба України. URL: <https://www.treasury.gov.ua/ua/file-storage/vikonannya-derzhavnogo-byudzhetu>
31. Бугай Т. В., Нечипоренко А. В. Податкові надходження у системі доходів Державного бюджету України // Реформування податкової системи України відповідно до європейських стандартів: зб. матер. наук.-практ. конференції (м. Ірпінь, 18 грудня 2012 р.). Ірпінь : НУДПСУ, 2012. С. 43-46.

32. Нечипоренко А. В. Роль бюджетної політики на сучасному етапі економічного розвитку України // Актуальні економічні, фінансові та правові питання в умовах євроінтеграції та глобальної конкуренції: зб. матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Ірпінь, 26–27 лютого 2019 р.). Ірпінь : Університет ДФС України, 2019. С. 90-93.
33. Третякова О. В. Вплив податкової політики на економічний стан та подальший розвиток країни. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки»*. 2014. Вип. 5. Ч. 4. С. 147-149.
34. Першко Л. О., Козлов В. Г. Проблеми формування податкової політики в Україні // Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Основні напрями удосконалення бухгалтерського обліку, аудиту та оподаткування в умовах євроінтеграції» (м. Харків, 15 травня 2020 р.). Харків : ХНТУСГ, 2020. С. 170-173.
35. Нечипоренко А.В., Панченко І.В., Мороз Л.О. Стан і перспективи розвитку податкової політики України. *Бізнес Інформ*. 2021. №5. С. 348-354.
36. Норт Д. Інституції, інституційна зміна та функціонування економіки. Київ : Основи, 2000. 198 с.
37. Желай О. В. Інституціональне забезпечення координованої реалізації податкової політики на сучасному етапі розвитку українського суспільства. *Економіка, управління та адміністрування*. 2020. № 1. С. 104-107.
38. Балаба А. Г., Кожевніков Р. К. Нова сучасна стратегія податкової політики України // Управління публічними фінансами та проблеми забезпечення національної економічної безпеки : збірник тез Міжнародного податкового конгресу (м. Ірпінь, 3 грудня 2020 р.). Ірпінь : УДФСУ, 2020. С. 940-943.
39. Commission Decision 13 May 2009 Intel. D. COMP. 2009. 37/990. 3726.; Case T-201/04 Microsoft v. Commission. European Court Review. 2007 II-3619.

40. Угода Про Асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/984011/page10>.
41. Consolidated versions of the Treaty on European Union and the Treaty on the Functioning of the European Union 2012/C 326/01. Title VIII Economic and monetary policy, Chapter 1 Economic policy, Article 126 & Protocol No 12 on the excessive deficit procedure. Access mode: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:12012E/TXT>
42. Названо країни Євросоюзу з найбільшим держборгом. Кореспондент. URL: <https://ua.korrespondent.net/business/economics/3964715-nazvano-krainy-eyvrosouizu-z-naibilshym-derzhborhom>
43. Annual government finance statistics. Total general government revenue. Eurostat Database, European Commission. Access mode: <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>
44. Касперович Ю.В. Напрями удосконалення бюджетно-податкового регулювання в Україні на засадах імплементації Європейського досвіду. К. Відділ фінансової безпеки НІСД, 2019. Випуск №60. URL: <http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/budzhet-47768.pdf>.
45. Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
46. Пшик Б. І. Роль фіскального простору у забезпеченні інклюзивного розвитку регіону: теоретичний аспект дослідження. *Ефективна економіка*. 2020. № 5. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=7869>
47. Швабій К. І. Вплив глобалізації на систему оподаткування та податкову політику України. *Стратегічні пріоритети*. 2019. № 1(10). С.137-144.
48. Romanyuta E. Systematization of tax strategies for shadow economy prevention under conditions of globalization. EUREKA: *Social and Humanities*. 2017. Volume 4 (10). P. 44-51.

49. Власюк О. Пріоритети реформування та напрями перспективного розвитку міжбюджетних відносин в умовах бюджетної децентралізації в Україні. К.: НІСД, 2019. URL: http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/Prior_reformuv_Shemaeva-6cb4e.pdf.
50. Авалов З. Децентралізація і самоуправління у Франції: Від реформ Бонапарта до наших днів: політ. дослідж., 1995. 347 с.
51. Сапожніков В. Б. Практика і проблематика фінансового забезпечення органів місцевого самоврядування. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 11. С. 69–71.
52. Бориславська О., Заверуха І., Захарченко Е. та ін. Децентралізація публічної влади: досвід європейських країн та перспективи України. Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні – DESPRO. К.: ТОВ «Софія». 2018. 128 с.
53. Бикадорова Н. О. Податкові доходи у фінансовій децентралізації місцевого самоврядування. *Економічні науки. Серія: Облік і фінанси*. 2010. Вип. 7(1). С. 74-83.
54. Козенко А. О. Особливості збалансування місцевих бюджетів в Україні. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Сер.: Економічні науки*. 2017. № 2. С. 40–45.
55. Чухно І.А. Визначення джерел фінансово-економічного забезпечення державного управління розвитком сільських територій в сучасних умовах. *Ефективна економіка*. 2018. № 3. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2018_3_43.
56. Луїна І.О. Формування місцевих бюджетів на основі принципу еквівалентності: шлях до ефективної бюджетної системи України. *Фінанси України*. 2014. №9. С. 14-19.
57. Луцик А. І., Дмитрів В.І. Податок на нерухомість – тест на демократичність. *Інноваційна політика*. 2009. № 3. С. 130-135.

58. Макогон В.Д. Бюджетне регулювання у системі соціально-економічного розвитку України. *Вісник ДДФА: Економічні науки*. 2014. №1 (31). С.26-31.
59. Мацук З. А. Фіскальний федералізм як децентралізована модель формування бюджетного регулювання в Україні. *Фінанси, облік і аудит*. 2017. Вип. 1. С. 81-94.
60. Молдован О.О. Як провести успішну податкову реформу: досвід Словаччини для України. *Дзеркало тижня. Україна*. №38. 15 жовтня 2015 р. URL: http://gazeta.dt.ua/ECONOMICS/yak_provesti_uspishnu_podatkovu_reformu_dosvid_slovachchini_dlya_ukrayini.html.
61. Бурда В.Є., Петряніч Л.В. Теоретичні аспекти бюджетної децентралізації як одного з механізмів формування ресурсної бази місцевого самоврядування. *Економіка та держава*. 2020. № 5. С. 167-170.
62. Шкарупа О.В. Аналіз проблем та напрямків удосконалення системи оподаткування в Україні. *Механізм регулювання економіки*. 2018. № 1. С. 185-191.
63. Яловий Г.К. Реформування податкової системи України – важливий та необхідний крок переходу до постіндустріального суспільства. URL: <http://www.ela.kpi.ua/bitstream/123456789/4552/1/15.pdf>
64. Хіміч К.І., Маркова Л.Г. Досвід адміністрування податків у країнах з розвинутою економікою та можливості його адаптації в Україні. *Вісник Дніпропетровської державної фінансової академії: Економічні науки*. 2015. С. 150-156
65. Чернякова Т.М. Проблеми в оподаткуванні прибутку підприємств. URL: http://www.rusnauka.com/34_NIEK_2010/Economics/75407.doc.htm
66. Івашук І. О., Войцешук А.Д., Запужляк В.З. Просторові асиметрії регіональної економічної інтеграції. *Економічний аналіз*. 2019. Т. 27(3). С. 266-275.

67. Податкова модель України. 2021. URL: <https://knute.edu.ua/file/NjY4NQ==/e92b9ce03f06c76a91e232073f0165d9.pdf>
68. Курінний В.Г., Аспекти розвитку податкової системи України. Матеріали Міжнародної наукової-практичної конференції «Економіка і менеджмент 2019: економіко-управлінські аспекти розвитку соціально-економічних систем». Дніпро: Біла К. О., 2019. Том 8, с. 48-49.
69. Актуальні напрями реформування вітчизняної податкової системи. Інститут Податкових Реформ. URL: <https://ngoipr.org.ua/news/aktualni-napryamy-reformuvannya-vitchyznyanoi-podatkovoyi-systemy/>
70. Піскова Ж.В., Цуркан І.М. Обрис зміни парадигми податкової політики України. *Науковий вісник Мукачівського державного університету*. 2020. Вип. 1 (13). С. 205-211.